ΚΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

Σκοπός αυτού του κεφαλαίου είναι η μελέτη των κωνικών τομών που περιγράφονται από την δευτεροβάθμια εξίσωση δύο μεταβλητών

$$ax^2 + bxy + cy^2 + dx + ey + f = 0.$$

Θεωρείται ότι οι κωνικές τομές ανακαλύφθηκαν από τον Μέναιχμο c.375-325 πΧ, δάσκαλο του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Μελετήθηκαν και πήραν τα σημερινά τους ονόματα από τον Απολλώνιο c.262-190 πΧ.

Οι κωνικές τομές είναι καμπύλες που προέρχονται από την τομή ενός επιπέδου και ενός κώνου. Δείτε τα παρακάτω σχήματα.

Κύκλος

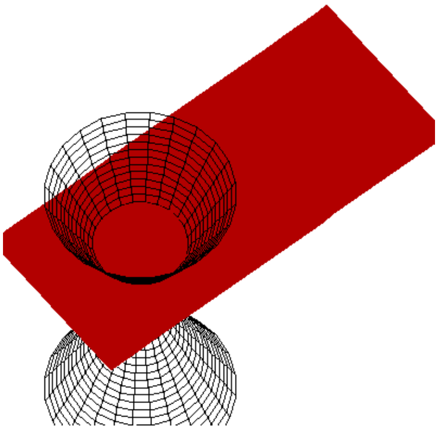

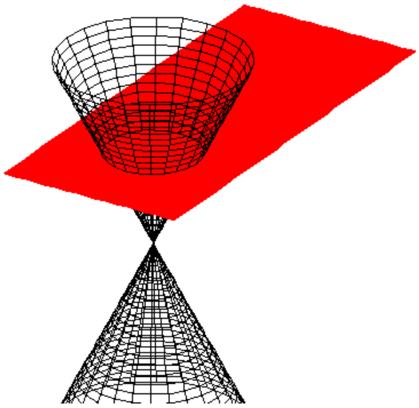

Παραβολή

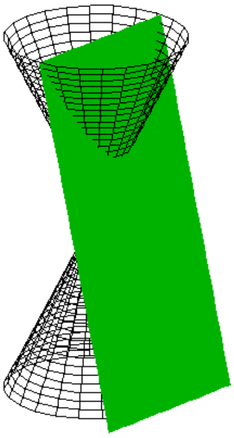

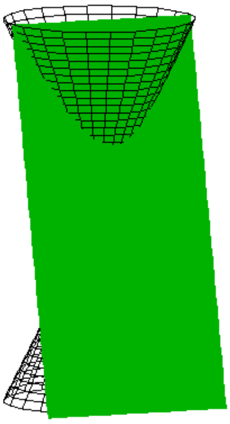

Γέφυρα Hulme Arch, Μάντσεστερ (φωτο απο wikipedia)

Έλλειψη

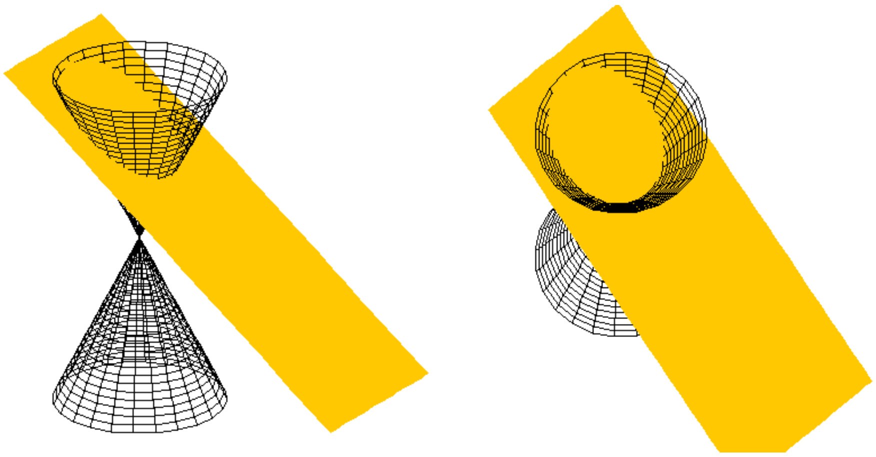

Πλανητάριο Tycho Brahe, Κοπεγχάγη (φωτο απο wikipedia)

Υπερβολή

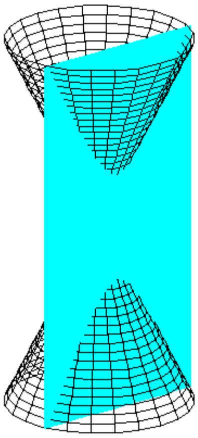

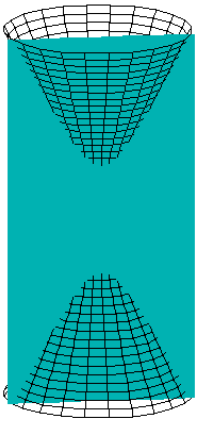

McDonnell Πλανητάριο, Saint Louis Science Center (υπερβολοειδές)
(φωτο απο wikipedia)

<u>Σημείο</u>

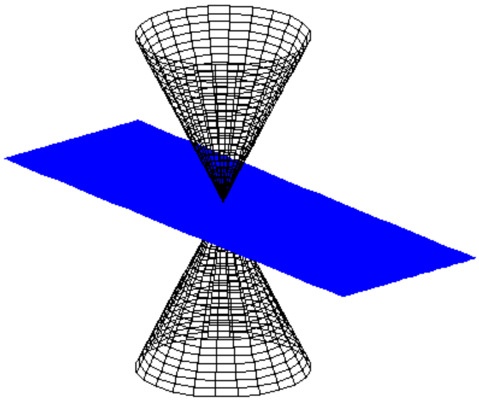

<u>Δύο ευθείες</u>

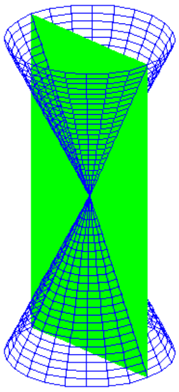

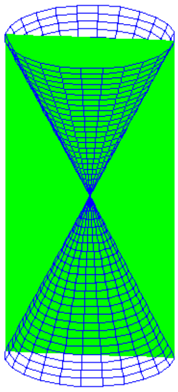

<u>Η Παραβολή</u>

<u>Ορισμός.</u> Παραβολή ονομάζεται το σύνολο των σημείων του επιπέδου τα οποία ισαπέχουν από μία ευθεία (που λέγεται <u>διευθετούσα</u>) και από ένα σημείο εκτός της ευθείας (που λέγεται <u>εστία</u>).
Ας υποθέσομε ότι η διευθετούσα περιγράφεται από την εξίσωση $y = -p$ και η εστία είναι το σημείο $(0, p)$. Αν το σημείο (x, y) βρίσκεται στην παραβολή, τότε η απόστασή του από την εστία είναι $\sqrt{x^2 + (y-p)^2}$ και η απόστασή του από την διευθετούσα είναι $|y-(-p)| = |y+p|$:

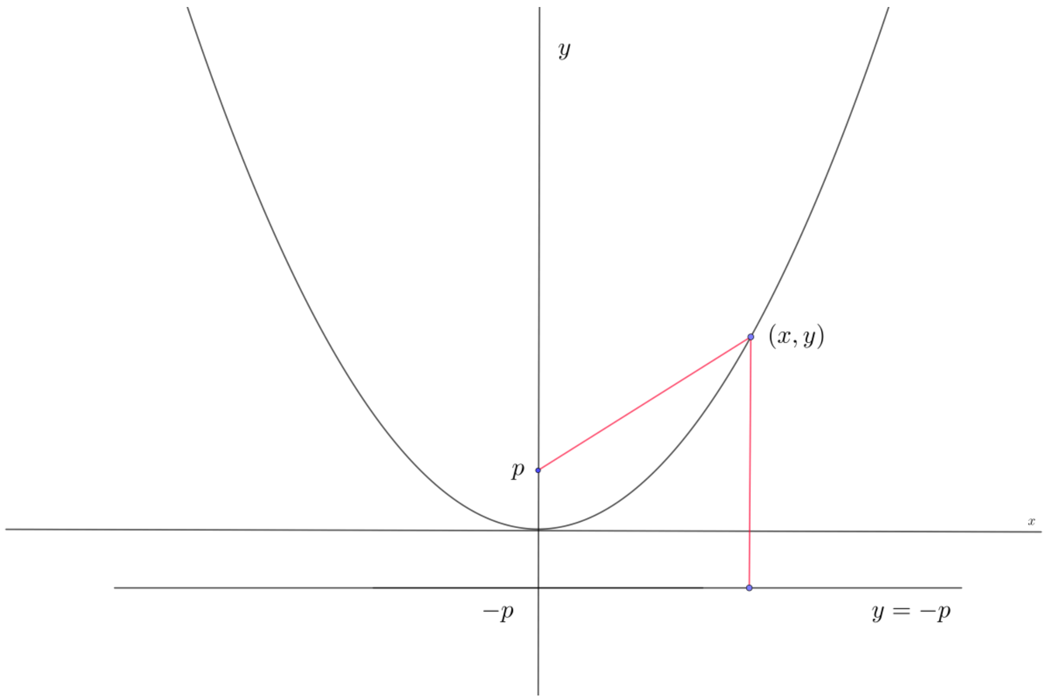

Άρα

$$\sqrt{x^2+(y-p)^2}=|y+p|.$$

Μετά από απλές πράξεις παίρνομε την εξίσωση

$$\boxed{x^2=4py\,,}$$

η οποία περιγράφει την παραβολή με διευθετούσα την ευθεία y = -p και εστία το σημείο *(0, p).*
Ομοίως, η παραβολή με διευθετούσα x = -p και εστία *(p, 0)* έχει εξίσωση

$$\boxed{y^2=4px\,.}$$

Ο <u>άξονας συμμετρίας</u> μιας παραβολής είναι η ευθεία που διέρχεται από την εστία της και είναι κάθετη στην διευθετούσα. Το σημείο τομής μιας παραβολής με τον άξονα συμμετρίας της λέγεται <u>κορυφή</u>.

<u>Η Έλλειψη</u>

<u>Ορισμός.</u> Το σύνολο των σημείων του επιπέδου το άθροισμα των αποστάσεων των οποίων από δύο δοσμένα σημεία E_1 και E_2 είναι σταθερό λέγεται <u>έλλειψη</u>.

Από την ταινία Agora:

https://www.youtube.com/watch?v=3OgSAr6IMwQ

Τα σημεία E_1 και E_2 λέγονται εστίες τις έλλειψης. Το μέσον του ευθύγραμμου τμήματος με άκρα τα E_1 και E_2 λέγεται κέντρο τις έλλειψης.
Έστω ότι $E_1 = (-\varepsilon, 0)$ και $E_2 = (0, \varepsilon)$. Το σημείο (x, y) βρίσκεται σε μια έλλειψη αν η απόστασή του από το E_1 προστιθέμενη στην απόστασή του από το E_2 είναι σταθερή, έστω $2a$, με $a > \varepsilon$, δηλαδή

$$\sqrt{(x+\varepsilon)^2 + y^2} + \sqrt{(x-\varepsilon)^2 + y^2} = 2a .$$

Μετά από τις απλές πράξεις καταλήγομε στην εξίσωση

$$\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{a^2 - \varepsilon^2} = 1.$$

Θέτομε $b^2 = a^2 - \varepsilon^2 < a$, οπότε η παραπάνω εξίσωση γίνεται

$$\boxed{\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1.}$$

Το ευθύγραμμο τμήμα με άκρα τα σημεία $(\alpha, 0)$ και $(-\alpha, 0)$ λέγεται μεγάλος άξονας τις έλλειψης. Το ευθύγραμμο τμήμα με άκρα τα σημεία $(0, b)$ και $(0, -b)$ λέγεται μικρός άξονας της έλλειψης.

Η έλλειψη $\frac{x^2}{2^2} + \frac{y^2}{1} = 1$ δίνεται στο παρακάτω σχήμα

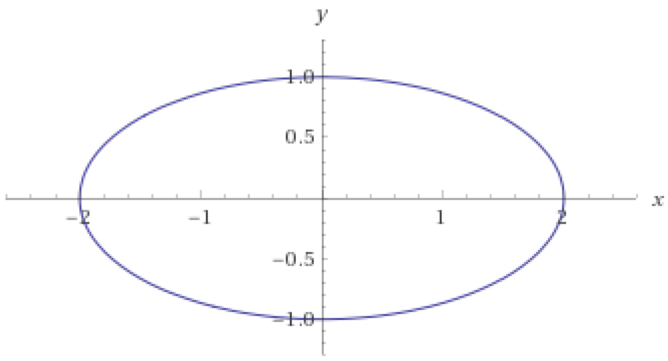

Το ευθύγραμμο τμήμα μεταξύ των σημείων $(-2, 0)$ και $(2, 0)$ είναι ο μεγάλος άξονας, το ευθύγραμμο τμήμα μεταξύ των σημείων $(0, 1)$ και $(0, -1)$ είναι ο μικρός άξονας, η αρχή των αξόνων είναι το κέντρο. Η σχέση $\varepsilon^2 = a^2 - b^2$ δίνει $\varepsilon = \sqrt{3}$ οπότε οι εστίες είναι τα σημεία $(-\sqrt{3}, 0)$, $(\sqrt{3}, 0)$.

Η Υπερβολή

<u>Ορισμός.</u> Το σύνολο των σημείων του επιπέδου η διαφορά των αποστάσεων των οποίων από δύο δοσμένα σημεία E_1 και E_2 είναι σταθερή λέγεται <u>υπερβολή</u>. Τα σημεία E_1 και E_2 λέγονται εστίες τις υπερβολής.

Έστω ότι $E_1 = (-\varepsilon, 0)$ και $E_2 = (0, \varepsilon)$. Το σημείο (x, y) βρίσκεται στην υπερβολή αν η απόστασή του από το E_1 αφαιρούμενη από την απόστασή του από το E_2 είναι σταθερή ή αν η απόστασή του από το E_2 αφαιρούμενη από την απόστασή του από το E_1 είναι σταθερή, έστω $2a$:

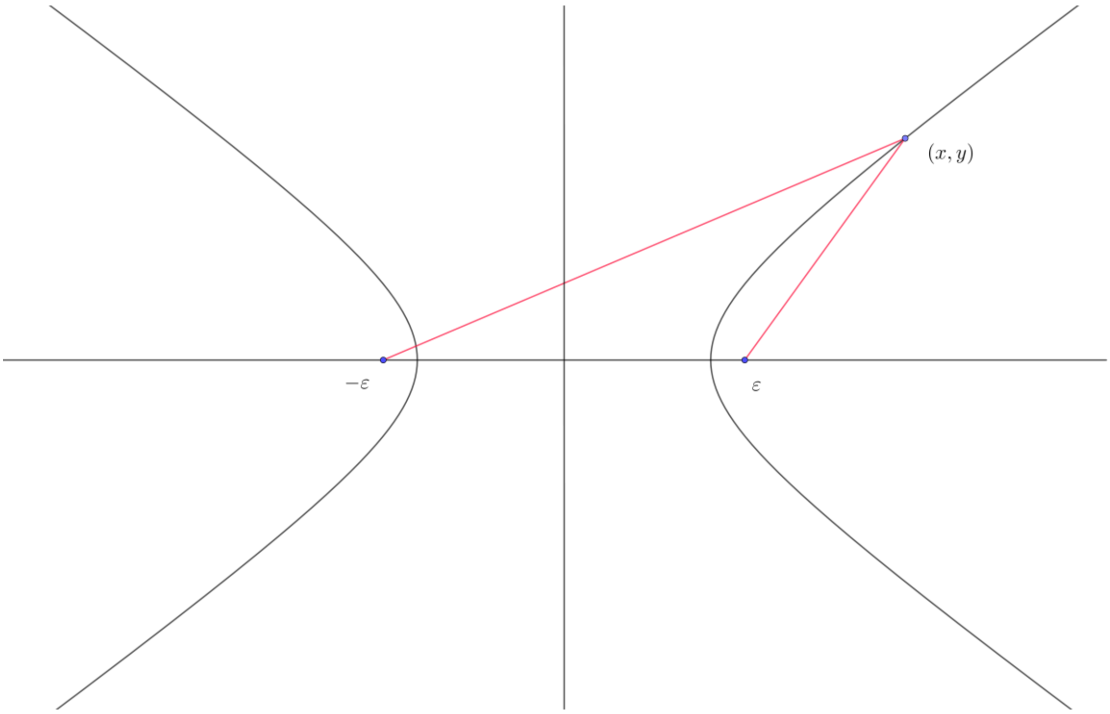

οπότε

$$\sqrt{(x+\varepsilon)^2+y^2}-\sqrt{(x-\varepsilon)^2+y^2}=2a, \text{ ή}$$

$$\sqrt{(x-\varepsilon)^2+y^2}-\sqrt{(x+\varepsilon)^2+y^2}=2a.$$

Μετά από απλές πράξεις καταλήγομε στην εξίσωση

$$\boxed{\frac{x^2}{a^2}-\frac{y^2}{b^2}=1}$$

όπου $b^2=\varepsilon^2-a^2$, $a<\varepsilon$.

Το μέσον του ευθύγραμμου τμήματος με άκρα τα E_1 και E_2 λέγεται <u>κέντρο</u> τις υπερβολής. Τα σημεία *(a, 0)* και *(-a, 0)* λέγονται κορυφές της υπερβολής. Παρατηρείστε ότι η υπερβολή δεν τέμνει τον άξονα των y.

Η υπερβολή $\frac{x^2}{2^2}-\frac{y^2}{\left(\sqrt{2}\right)^2}=1$ δίνεται στο παρακάτω σχήμα

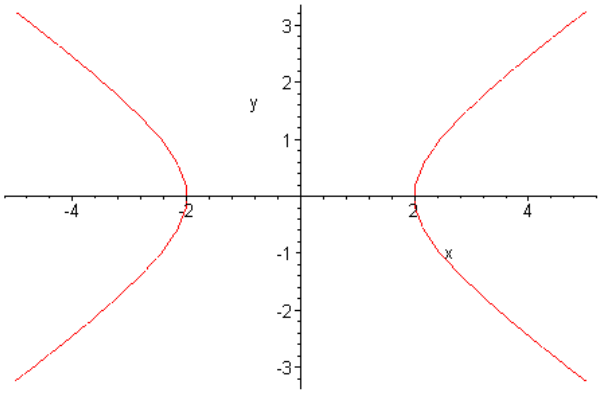

Σύμφωνα με τα παραπάνω $\varepsilon^2=a^2+b^2$, οπότε $\varepsilon=\sqrt{6}$. Οι εστίες της λοιπόν είναι τα σημεία $\left(-\sqrt{6},0\right)$ και $\left(\sqrt{6},0\right)$.

Τα παραπάνω εν κινήσει:

https://www.youtube.com/watch?v=HO2zAU3Eppo

Ruled surfaces

Μια επιφάνεια παίρνει αυτό το όνομα όταν από κάθε σημείο της διέρχεται μια ευθεία που βρίσκεται πάνω στην επιφάνεια.

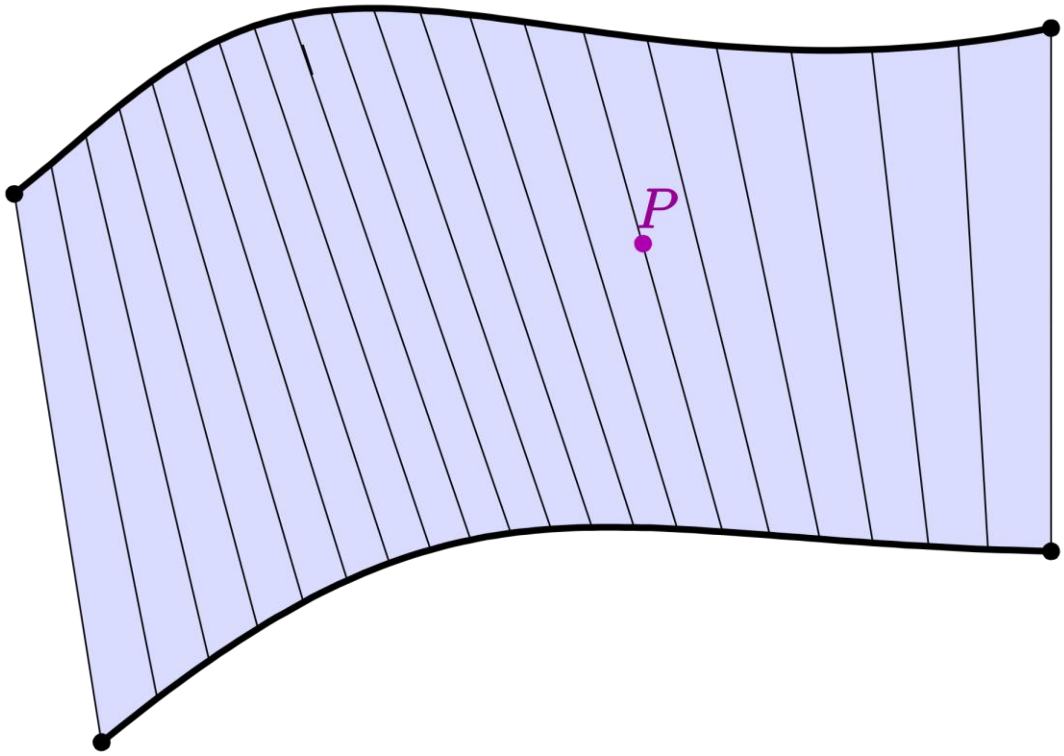

Ο κύλινδρος και ο κώνος είναι τέτοιες επιφάνειες.

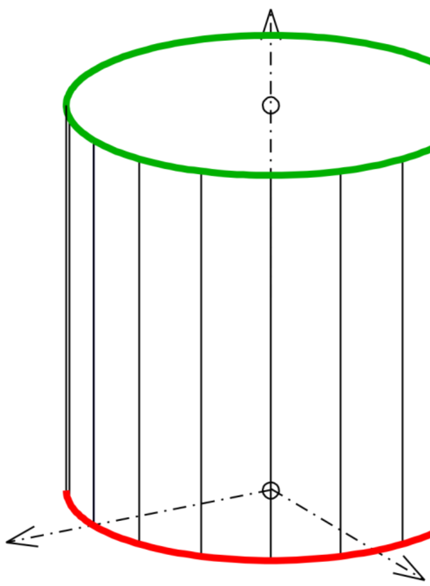

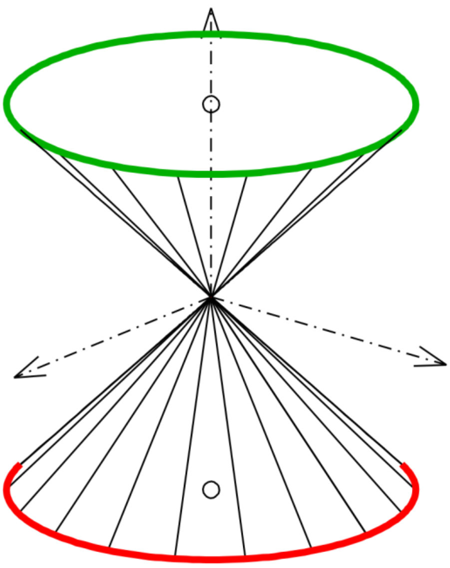

το υπερβολοειδές

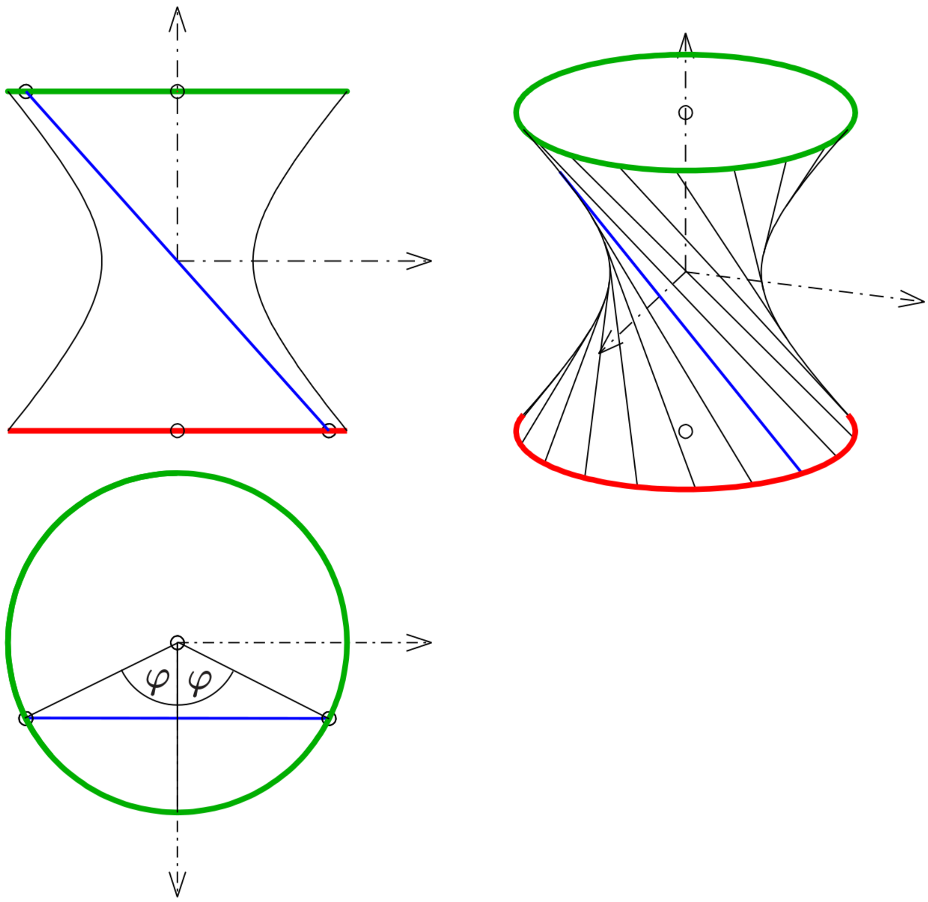

https://en.wikipedia.org/wiki/Hyperboloid#/media/File:Cylinder_-_hyperboloid_-_cone.gif η ταινία του Möbius

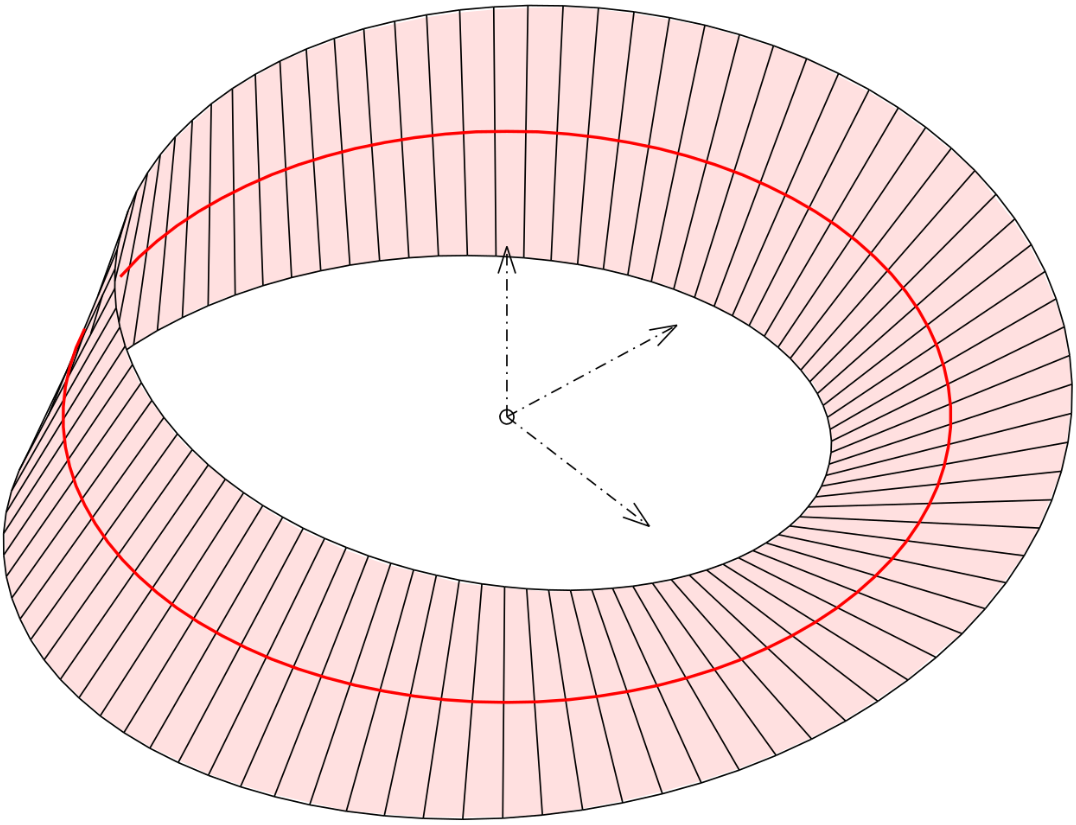

το ελικοειδές

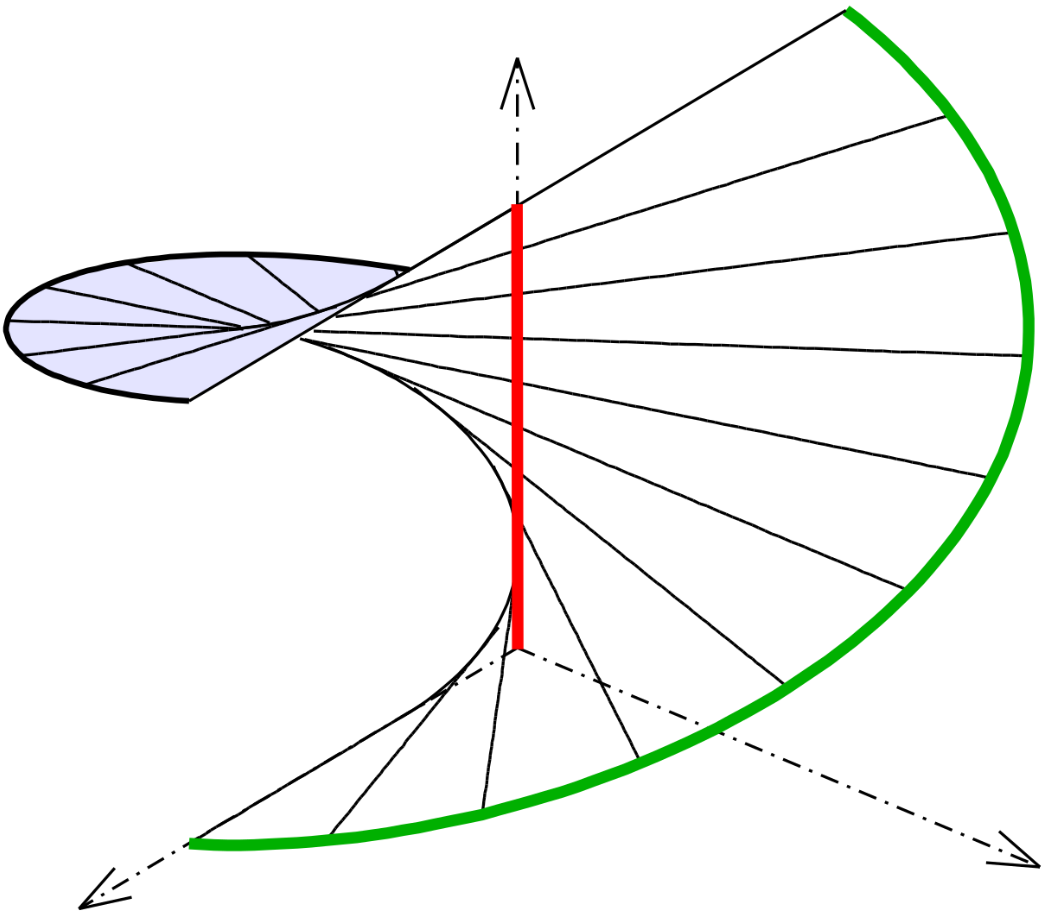

το υπερβολικό παραβολοειδές (σαμάρι)

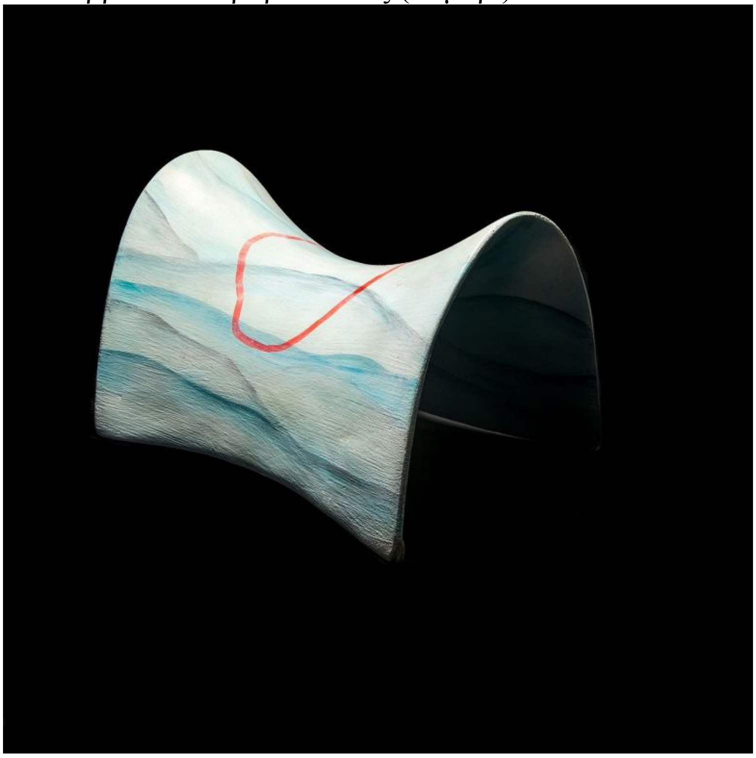

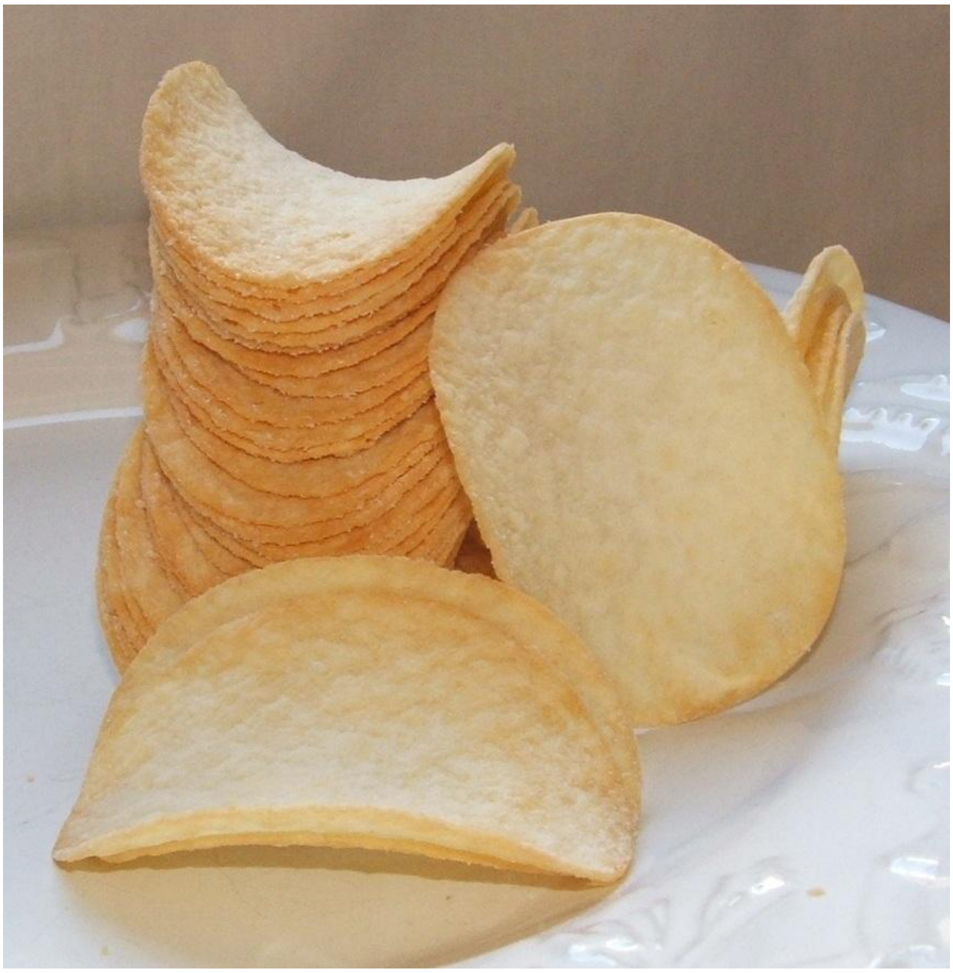

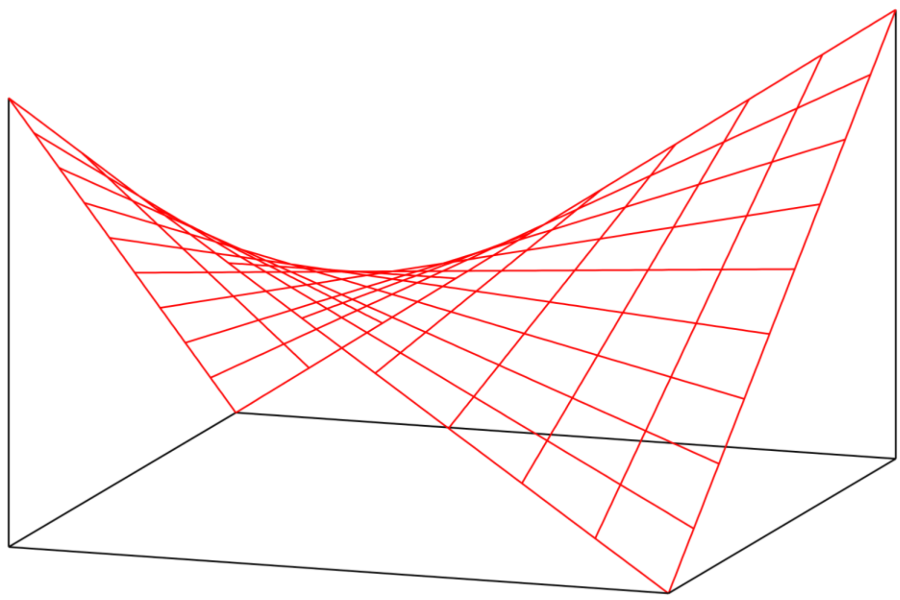

Σχήματα απο Wikipedia, geogebra και Wolfram alpha

Without mathematics there is no art

Luca Pacioli